

Sinnikkyys ❖

Toimeliaisuus ❖

Elämänhalu

N:o 2

Toimitusneuvosto:
Hans Molander (pj)
Jaakko Vesterinen
Hilkka Silvola
Terttu Nuutinen

**Vesteristen sukuseura ry:n
jäsenjulkaisu**

Kustantaja: Vesteristen sukuseura ry
Wallininkatu 8 A 3
00530 Helsinki

**Painatuspäivä
28.5.1993**

Sukukokous Vääkssä 6.6.1992

Lähes 200 sukuseuran jäsentä tai asianharrastajaa oli saapunut Vääkssyyn osallistukseen sukuseuran 12. sukukokoukseen. Kokouspaikkana oli Vääkssyn koulukeskuksen juhlasali.

Ohjelmallinen osa

Kokouksen ohjelmallisen osan juonsi Vääkssystä oleva tohtori Erkki Vesterinen. Ensimmäisenä esiintyi vääkssyläinen Pohjoisten sisarusten yhtye solistinaan myöhemmin kesällä 1992 rango-kuninkaaniksi nimetty Mika Pohjonen.

Tervehdyksenant lausui sukuseuran puheenjohtaja Seppo Vesterinen muistuttaen puheessaan muun muassa siitä, että edellisestä sukukokouksesta kulunut aika on ollut lähistorian merkittävä vaihe. Tälle ajanjaksolle on ollut ominaista tapahtumien ennalta-arvaamattomuus, jossa aikalaisen osaksi on jäänyt vain tapahtumien toteaminen voimatta itse mitenkään vaikuttaa tapahtumien kulkuun. Tätä samaa elämän arvaamattomuutta ovat saaneet kokea ne meistä, jotka ovat menettämään läheisen omaisen.

Puhujan mielestä ei ole satumanvaraista se, että meillä yksilöillä on tarve muodostaa yhteisöjä ja kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta erityisesti juuri silloin, kun koemme uhkatekijöiden olemassaolon meille läheistä yhteisöä kohtaan. Voimakkaammin koemme tulloon sitoutuvamme perhe-, suku-, uskonto-, aate ja valtiosyhteisöön.

Monissa perheyhteisöissä uhkatekijöinä ovat olleet työtömyys, elinkeinotoiminnan edellytysten loppuminen, eläke- ja sosiaaliturvan muutokset ja niin edelleen.

Kansallisella tasolla uhkatekijöinä olemme kokeneet lähialueillamme tapahtuneet valtiomuoto- ja yhteiskunnalliset muutokset, jotka ovat luonneet yleistä levottomuutta. Samoin monet meistä ovat uhkakuvia kansallisten sitoumusten mukanaan tuomasta muutostilavasta.

Vastapainoksi ja elämän ilon sekä tasapainon ylläpitämiseksi tarvitsemme myös yhteisöjä, joissa meitä ei uhkaa mikään ja jossa yhteisössä saamme olla juuri sellaisia kuin perimältämme

me olemme. Tällainen yhteisö on nimenomaan sukuseuramme ja juuri tuon edellämäinittämämme seikan vuoksi, voimme iloita toisistamme ja siitä, että meissä on voimaa säilyttää ja ylläpitää tämä yhteisö.

Kiitos kuuluu tästä koko sukuseuran jäsenkunnalle, mutta erityisesti tällä hetkellä niille, jotka ovat tämän voiman osoittaneet osallistumalla tällä kertaa sukuseuran tapaamiseen ja sen eri tapahtumiin. Tervehdyspuheen jälkeen Mika Pohjonen esitti sikermän kauniita suomalaisia yksinlaluja.

Yhteislaulun jälkeen kukitettiin ja huomioitiin kutsuvieraat. Tekstiilitaliteijä Jukka Vesterisen muotoileman hopeisen rintamerkin saivat sukuseuralle pitkäaikaisena toimihenkilönä, taloudellisen tuen tätä muun arvokkaan panoksen antaneena majuri Raimo Vesterinen Tikkakosken Palokasta, rakennusmestari Jaakko Vesterinen Siilinjärven Pöytäjä, kauppaneuvos Arvo Vesterinen Tampereelta, rouva Aura Vierikko Helsingistä ja rouva Eila Sunell Tampereelta. Saman huomionosoituksen oli sukuneuvosto kohdistanut myös tekstiilitaliteijä Jukka Vesteriseen Tampereelta, dosentti Ervo Vesteriseen Espoosta, kirjastonhoitaja Terttu Vuori Vammalasta, merkonomi Heikki Vesterinen Kotkasta sekä ravintolitoisija Raimo Vesteriseen Porvoosta, jotka eivät olleet paikalla.

Viitasaaressa Vesterittärien lauluesityksen jälkeen kuultiin merenkuluhallituksen pääjohtaja Kyösti Vesterisen juhlapuhe. Puhe kosketti sitä, miten vesireitistöemme ovat keskeisesti liittyneet asutuksen leviämiseen Suomenniemellä.

Asutuksen leviämisen suunta on noudattanut Suomen vesistöjen ominaispiirrettä, suuntautumista kaakosta luoteeseen. Järvet muodostavat usein pitkiä reittejä, jotka liittyvät salmien ja koskien kautta toisiinsa. Nämä reitit ovat tunnusomaisia Saimaan vesistöalueelle, missä ne muodostavat satojen kilometrien pituisia vesiteitä. Samalla kun vesistöt sulana aikana tarjoavat keinon raskaidenkin taakkojen vaivattoman kuljettamiseen pitkien matkojen taakse, olivat jään kattamat järvien selät talvisin

varsin vaivattomia kulkuteitä vailla kuoppia ja muita esteitä.

Monin paikoin järvet erottaa toisistaan vain kapea maankannas tai koski. Useimmat maamme joetkin ovat hiljaa virtaavia ja sellaisenaan kulkukelpoisia.

Vanhimpien asuinpaikkojen tiedetään sijoittuneen vesireitien varsille. Tämä osoittaa vesistöjen merkityksen kulkuteiden myös asutuksen ja kulttuurin levittäjänä.

Entisajan eränkävijät eivät tyytyneet vain luonnon tarjoamiin kulkueisiin, vaan saattoivatpa katkaista puun tai kiviä haapionsa tieltä järvien välisiä kannaksia ylittäessään. Suositummat reitit tulivat näin vähitellen tunnetuksi ja niiden varsilla sijainneita paikkoja ryhdyttiin nimeämään toisille tiedoksi. Näin lienee nimetty ne lukuisat Suomen kartasta löytyvät "Taipale"-nimiset paikat, jotka lähes poikkeuksetta sijaitsevat vesistöjen välisillä maakannaksilla tai niemekkeillä. Tunnetaan myös "Venheetto"-nimisiä paikkoja, jonka nimien merkitys lienee selvä. Aikaa myöden vetotaipeita ryhdyttiin myös raivaamaan perusteellisemmin niin, että voitiin asettaa polkkyä teloiksi veneen alle vedon helpottamiseksi. Nimitykset "Telaitaipalet" ovat ominaisia näille paikoille.

Pääjohtaja Vesterinen arvioi, että on pidettävä varsin todennäköisenä sitä, että sukumme leviäminen Kannakselta kohti Saimaan vesistöalueen pohjoisia osia on suuressa määrin noudattanut edelläkuvattuja luonnollisia vesireittejä.

Seuraavaksi rakennusinsinööri Viljo Vesterinen esitteli kirjan muotoon saatun sukututkimuksensa "Esi-isien Karjalan kannas", missä sukututkimuksesta on erillinen selostus tässä numerossa.

Ennen virallisen kokouksen alkua nautittiin yhteinen lounas koulukeskuksen tiloissa.

Kokouksen viralliset asiat

Sukuseuran puheenjohtaja Seppo Vesterinen avasi kokouksen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin äänitarkailija Jorma Vesterinen Vantaalta, sihteeriiksi varatuomari

Hans Molander Helsingistä, pöytäkirjan tarkastajiksi rakennusinsinööri Viljo Vesterinen Kuusankoskelta ja majuri Raimo Vesterinen Tikkakoskelta.

Hyväksyttiin sukuseuran toimintakertomus ja tilit vuosilta 1990—1991. Huomioitiin, että sukuseuralle oli saatu luoduksi rintamerkki, joka hopeisena on vapaasti 40 markan maksua vastaan saatavana sekä kultaisena käytettäväksi erityisenä huomionosoituksena suralle arvokkaasta työstä. Sukuseuran talouden katsoitiin olevan tyydyttävällä pohjalla niin, että uusi painos 1988 julkaisusta sukukirjasta voidaan ottaa työn alle.

Jäsenmaksuksi määrättiin 40 markkaa. Seuraavaksi sukuseuran kokouspaikaksi nimettiin Salo, jonne sääntömääräisesti koennutaan 1994.

Seppo Vesterinen halutessa vetäytyä puheenjohtajan tehtävistä syistä, joita ei voitu kohuudella evätä, uudeksi puheenjohtajaksi valittiin äänitarkailija Jorma Vesterinen Vantaalta.

Sukuneuvoston valituista on lehdessä oma tiedote. Tilintarkastajiksi valittiin varatuomari Osmo Mustamäki ja erikoissairaanhoidtaja Kaarina Mustamäki Helsingistä.

Kokous päättyi maakuntalaulun ja yhteiseen kahvitilaisuuteen ennen kotimatkaa.

Vesteristen sukuseura ry:n toiminnan 25-vuotisjuhlaristeily 11.9.1993

m/s Serenadella Turku—Tukholma—Turku. Lähtö kello 10.00. Paluu seuraavana aamuna klo 8.00.

Risteilyn hinta 250.00 markkaa sisältäen matkan 2-hengen A-luokan merinäköalailukunnallisessa hyttissä, buffe-tyyppisen lounaan ja meriaamiaisen.

Ohjelma

Klo 10.00 lähtö Turun satamasta, jonne suora rautatieyhteys Joensuusta, Oulusta ja Helsingistä

Klo 11.00 Yhteinen "kasvojen katselutilaisuus" laivan kokoustiloissa. Sukuneuvoston ja sukuseuran ylimääräinen juhlakokous

klo 14.00 Yhteinen lounas laivan buffe-ravintolassa
Lounaan jälkeen vapaata ja valmistautumista iltaa varten

Klo 19.00 Saapuminen Tukholmaan.

Klo 20.00 Lähtö Tukholmasta
— mahdollisuus maksulliseen illalliseen — laivan iltaohjelma

Klo 06.30 Meriaamiainen

Klo 08.00 Saapuminen Turkuun.

Sitova ilmoittautuminen osoitetietoineen 20.6.1993 mennessä Anneli Varjoselle, osoite Väinämöisenkatu 17 B 18, 33540 Tampere tai puh. 931-611 691.

Osallistumismaksun suoritus tapahtuu tilillepanokortilla, joka lähetetään ilmoittautumisen perusteella. Maksu on oltava tilillä 30.7.1993 mennessä.

Ilmoittautumisen yhteydessä pyydetään mainitsemaan, haluaako käyttää hyväkseen 50 %:n suuruisia alennuksia rautateillä, jolloin siihen oikeuttava kortti lähetetään laivayhtiön toimesta osanottajalle.

Matkat varataan ilmoittautumisjärjestyksessä. Tilavarauksen on tehty 150 hengelle.

Runsasta osanottoa toivoen!

**Vesteristen sukuseura ry
Sukuneuvosto**

Juhlatunnelmassa

"Vesteristen viesti kiirii Vääkssyyn väki kokoontuu Vesteristen suvun suureen sukujuhlanaan Asikkalan kauniiseen kuntaan, Päijät-Hämeen pitäjään Kesäkuun 6—7 päivänä 1992 Tule tuttuja tapaamaan Suvun asioista päättämään Kuulumisia kuulemaan."

Kutsu oli kulkenut, viesti vierinyt. Ilmojen haltijakin suosi meitä, antaen kauniin aurinkoisin sään, kun lauantaina keskiviikkona kokoonnuimme Vääkssyn kanavalaiturilla aloittamaan sukukokoukstanne laivareisteilyllä. M/S Suometar lainvan pilli huusi lähdön merkiksi ja laiva irtaantui laiturista

näyttääkseen meille yhden Suomen kauneimmista ja vehreimmistä laivareisteistä Päijänteellä, Pulkkilanharjun ja -salmen maisemissa.

Oli oikein suomalainen kesäpäivä, aurinko kultasi järven selät, haitari soi iloisesti ja välillä vähän haikeastikin hanuritaiteilija Antti Luodon osaa-

vissa käsissä. Välillä kajahti yhteislaulu katkaisten hetkeksi puheensorinan sukumme jäsenten jälleen tavattua.

Voisi kauneutta, "iloo silmille", mitä koimme vanhan laivan kannella. Kyllä päiväkahvi maistui "veehhengessä". Risteily kesti kolme tuntia ja siihen osallistui toistasataa henkeä.

Yhdessäoloamme jatkettiin ohjelmallisella iltatilaisuudella Hotelli Talluksessa.

"Juhlamenojen" ohjaajana toimi sukuneuvostomme jäsen Hilkka Silvola. Hän toivotteli osanottajat tervetulleiksi. Yhdessä nautitiin päivällisen jäl-

Puheenjohtajan palsta:

Hyvät Vesteristen sukuseuran jäsenet, sukulaiset!

Tervehdin teitä sukuseuran uutena puheenjohtajana, johon tehtävään te valitsitte minut viime kesän sukukokouksessa Seppo Vesterisen jälkeen.

Johdettavakseni jäi hyvä sukuseura. Kiitokset siitä lankeavat edellisille puheenjohtajille, sukunevoston jäsenille ja teille sukumme jäsenet. Olette tehneet merkittävää työtä, jota varsinkin viime aikoina on alettu arvostaa entistä enemmän. Ja mikä ilahduttavinta myös nuoret ovat alkaneet kiinnostua juuristaan ja sukututkimuksesta.

Sukuseuramme joi lähteä valoisin mielin uudelle toimikaudelle, joka onkin jo 25. Neljännesvuosisadan olemme toimineet yhdysittään sukumme piirissä. Sukukokouksissa on aina ollut aktiivinen ja runsas osanotto eri sukuhaaroista. Niissä on luotu uusia tuttavuuksia ja solmittu katkenneita siteitä ympärillä maata hajaantuneiden perheiden kesken.

Näin aikoina, jolloin lama koettelee maamme ja koskettaa varmasti monia sukumme jäseniä, korostuu perheen, suvun ja sosiaalisuuden merkitys entisestään. Jotta luottamuksemme tulevaisuuteen säilyisi, meidän tarvitsee vain vilkaista kirjajuhllyyn päin ja tutkiskella sukukirjaamme. Vaikeistakin ajoista on aina selvitetty, vaikka esivanhempamme ovat kärsineet nälkävuosista, sortovuosista ja sodista. Heidän koetelemustensa rinnalla meidän hyvinvoinnistamme tinniminen tuntuukin mitättömältä, vaikka me mielämme nämä ajat raskaiksi. Me olemme olleet ja olemme edelleenkin selviytyjiä.

Entisiin aikoina suurperheet loivat yhdistävän tekijän eri sukupolvien välillä. Nykyisin lapset ovat hajaantuneet eri puolille maata, kuka opiskelemaan tai työn perään. Olisiko tämä sopiva kimmoke ottaa yhteyttä sukulaisiin, soittaa tai kirjoitella, kenties käydä kylässä myös niiden hieman kaukaisempien sukulaistenkin luona. Ja siinä yhteydessä panna muistiin tai nauhoittaa kasetille kertomuksia omasta lapsuudesta, kotipaikasta tai niitä asioita ja olosuhteita joista vanhemmat tai isovanhemmat kertovat. Löydämme arkoista tarkkoja päivämuistia, mutta emme tietoa henkilöistä ihmisinä. Tämä lähihistoria on katoavaa, sen taltiointi on todella tärkeää. Arkistojen tiedot säilyvät tulevillekin sukupolville selvitetäviksi, mutta kun joku ihminen on mennyt pois, hänen muistelujaan ei enää mistään saa. Itse koin sen henkilökohtaisesti viime syksynä isäni siirtymästä ajasta ikuisuuteen. Selatessani hänen jäämistöään moni asia olisi vaatinut lisäselvitystä.

Ehkä tälläisten sukuhaarakohtaisten pienten kronikoiden teko olisi paikallaan. Oman pienen sukukirjan saa vaikka lyijykynällä ruutuviikoon, muutama valokuva mukaan. Se on jo askel eteenpäin. Tällaisia pikkusukuhistorioita toivoisin näkeväni ensi vuoden sukukokouksessa tai ehkä jo kesän juhlaritueilä. Toki sukukirjankin puutteita ja epätarkkuuksia on korjattava, mutta se vaatii aikaa ja asiantuntemusta ja arkistoiesta kiertelemistä.

Hyvää kirjoituskesää!

Jorma Vesterinen

Jatko e.h. sivulta

keen oli ohjelmassa sukunevoston jäsenen Erkki Vesterisen esittämä hanuriteilijä Vili Vesterisen ”henkilöhistoria”. Vili Vesterinen oli Karjalanpoiki, Suomen ehkä tunnetuin Vesterinen. Hänellä oli kesäpaikka Hausjärven maisemissa ja siellä kokoontuu kesällä ”kesä-Vesteriset”. Hänen haitarina viihdytti suomalaisia monen, monenlaisissa tilanteissa ja tapahtumisissa, siksi muistimme häntä.

Rattoisan yhdessäolon välillä yhteislauluun yhyimme Antti Luodon hanurin säestyks-

sellä. Tilaisuuteen oli sukunevoston jäsen Justiina Vesterinen yhdessä Luodon kanssa kerännyt lauluvihkosien, jossa oli kappaleita myös Vile Vesterisen ohjelmistosta. Sen kanssa sukumme tunnukset ja Suomen lippu.

Arpajaiset järjestivät puh. joht. Seppo Vesterisen tyttäret Terhi ja Päivi ja näin saimme ”katetta” juhlaakuihin.

Eikä sovi unohtaa ”ruumiin liikuntaa musiikin mukaan”, panttiinhan me jalalla koreasti ennen ”kotiinlähtöä”.

Terttu Nuutinen
Rautalampi

Vääksyssä pidetyn sukukokouksen yhteydessä Kuusankoskelta oleva rakennusinsinööri Viljo Pentti Vesterinen esitteli omia esi-isään koskevan sukhistoriallisen selvityksen, jonka hän oli nimennyt ”Viljo Pentti Vesterisen esi-isät luovutetun Karjalan kannaksen maisemissa ja tapahtumissa vuosina 1500–1940”.

Sen lisäksi, että historiasta selviää Viljo Vesterisen esi-isät katkeamattomana ketjuna sukupolvesta toiseen, on hän elvöittänyt kunkin sukupolven ajankuvaa Suomen ja kannaksen historialla pyrkien sijoittamaan esi-isänsä vaiheet kulloisiinkin ajallisiin yhteyksiin.

Selvitys käsittää kaikkiaan 104 koneella huolellisesti kirjoitettua sivua sisältäen varhais- tietoja kannakselta, Suomen alue- ja itärajamuutokset, kannaksen kylän karttoja, valokuvia jne.

Selvityksen havainnollisuutta lisää se, että esi-isien elinajat esitetään kirjan sivun vasemmalla laidassa alekkain juoksevan vuosiluvun rinnalla yhtäjaksoisena pystysuorana janana, josta helposti näkee kuinka monta sukupolvea kulloinkin on ollut samanaikaisesti elossa, kuka kulloinkin on ollut Ruotsin ja Venäjän hallitsija, katovuodet, epidemiat sekä sotavuodet. Oman kansainhistoria muuautuu yhteydessä osaksi suven esi-isien historiaa.

Näytteenä kirjasta esitetään seuraavassa 5.6.1855 syntyneen 4.8.1925 kuolleen Josef, sitaamaan Joseppi, Johaninpoika Vesterisen elämänavaiheet hänen myöhästyntisen jälkeläisen, Viljo Pentti Sakarinpoika Vesterisen, synt. 24.1.1919, kuvaamana.

14. Josef Johaninpoika Vesterinen

Josef, sittemmin Joseppi, syntyi 05.06.1855 ja kuoli 24.08.1925. Joseppi syntyi sotatilan vallitessa. Englantilaiset ja ranskalaiset laivat pommittelivat Suomen rannikkokaupunkia ja linnoituksia. Englantilaiset sotalaivat tuhosivat Fort Slavan linnoituksen Kotkan edustalla juhannuksen tienoilla ja elokuun alussa tulititit Uuraan edustalla venäläisiä sota-aluksia. Onneksi nämä sotoimet eivät koskettaneet varsinaisesti Karjalan kannasta.

1860-luvulla olleet katovuodet koettelivat ankarasti sukumme kotitienoilla. Johanin ja Valborgin lapsista vain Justiina ja Josef jäivät sukua jatkamaan. Justiina avioitui v. 1878 ja siirtyi Launialaisten sukuun. Josef avioitui 23.03.1879 Maria Hermannintytär Lampin kanssa, s. 07.05.1859, k. 15.03.1894.

Näiden sisaruksien elämästä vuosisadan 1800 loppuun saakka. Justiinan ja Matin perheeseen syntyi 02.04.1878 Eeva-Stina ja seuraavana vuonna 12.08.1879 Juhana. Josef ja Marian perheeseen syntyi 29.08.1879 Sakari, josta nyt tuli sukuun nuoren esi-isä.

Edellisenä vuonna hallitsija allekirjoitti uuden asevelvollisuuslain. 27.12.1878 annettiin asevelvollisuuslaki. Asevelvollisuus määrättiin arvalla osa 3-

vuotiseen palvelukseen; useerrien tuli olla Suomen kansalaisia; vakinaisesta palveluksesta vapautetut palvelivat lyhyen aikaa reservikomppanioissa. 24.03.1879 Hallitsijan armollisella julistuksella määrättiin, että vakituinen sotaväki käsitti jalkaväkeä, Helsinkiin henkivartiavaen tarkk’ampujapataljoona ja 8 muuta, yksi kustakin läänistä ja sijoituspaikka läänin pääkaupunki.

Keisari Aleksanteri II murhattiin 13.03.1881 Pietarissa. Hänen jälkeensä nousi valtaistuimelle perintöruhtinas Aleksanteri, keisari Aleksanteri III. Hän vakuutti ja vahvisti ”Maan Uskonnot ja Perustuslait”, sekä ne ”Etuudet ja oikeudet, joita itsekunin sääty mainitussa Suuriruhtinaskunnassa erittäin ja kaikki Sen asujamat yhteisesti, niin ylhäisemmät kuin alhaisemmat, tähän asti Maan Perussäännön mukaan nauttineet ovat”.

Hallitsija alkuvauhdiksi nimitti 22.03. perintöruhtinas Nikolain Suomen yliopiston kansleriksi; seuraavana päivänä määrättiin, että kanslerin alaikäisyyden aikana Suomen ministerivaltiohoitiööri hoitaa kanslerin tehtävät.

Justiinan perheeseen syntyi 17.05.1881 Mooses ja Josef perheeseen 15.06.1881 Helena. Mainittakoon, että vuonna ilmestyi ensimmäinen suomenkielinen joululehti ”Joulu ja Tapani” 16 sivuisena ilman toimittajan ja kustantajan nimeä. V. 1883 säädettiin rokotuspakko ja annettiin laetus, missä useissa tapauksissa suomen kieli saavutti tasarvon ruotsin kielen kanssa.

Josefin perheeseen syntyi 27.04.1884 Joonas ja Justiinan perheeseen 27.07.1884 Vilhelm. Samana vuonna avattiin rataosuus Simolasta – Lappeenrantaan. Josef perheeseen syntyi 26.08.1886 Herman, ja 1888 Katri sekä Justiinan perheeseen 05.02.1888 Ulla.

17.04.1889 Armollisella julistuksella määrättiin asetettavaksi yksi rykmentti ratsuväkeä, jonka nimenä on oleva Suomen Rakuunarykmentti ja ruhanaikaisena sijoituspaikkana Lappeenranta. Myös Hallitsija määräsi 15.07.1890, että muisto- ja kuvapatsaita tai muita muistomerkkejä sai pystyttää ainoastaan hänen armollisella luvullaan. Samana vuonna 21.09 syntyi Josef perheeseen Anna. Asiakirjoissa mainittiin, että ankara myrsky puhjalteli Etelä-Suomessa elokuun lopulla ja lokakuun lopulla aiheuttaen suuria taloudellisia vahinkoja.

Oli kuin luonto halusi näyttää oman voimansa ja lanfistaa elävän ihmisen, jonka on kaike kestettävä. Vuosi vaihtui kylmän sään vallitessa. Josef ja Marian pikku tyttö nukkui pois 26.02.1891 5 kuukauden ikäisenä.

Hallitsija lausui kirjeessään 12.03.1891 kenraalikuvernöörille että ainoastaan vääriä käsitys Suomen suhteesta keisarikuntaan oli saatantun synnyttä ”sellaisen surkutelavan ilmauksen” kuin varsinkin talonpoikaissäädyn puhemiehen puhe oli ollut ja vakuutti säilyttävänsä muuttumattomina Suomele luvutut oikeudet ja etuudet.

Venäjän sisäministeri määräsi 31.03.1891, että Venäjälle ja ulkomaille menevässä kirjenvaihdossa oli käytettävä venäläisiä postimerkkejä (joissa kuitenkin oli erottavana tunnukseksi pieniä renkaan kuvia, mistä syystä filatelisit nimitivät niitä ”rengasmerkiksi”). Painovapautta supistettiin 18.06.1891 määräämällä mm. sanomalehdelle ilmestyslupaa antaessa, että oli mainittava lehden ”suunta”, ja myöntämällä kenraalikuvernöörille valta harkita, tarvitsisiko lupaa antaa vai ei.

Luonnon tuulet puhatelivat myös Justiinan ja Matin perheeseen. Ulla siirtyi tilaan tuntemattomana 18.07.1891 kolmen ja puolen vuoden ikäisenä ja viikon kuluttua poistui 25.07.1891 siskonsa mukaan Vilhelm seitsemän vuoden ikäisenä.

Pietarin suunnalta annettiin asetus 07.12.1891, jossa määrättiin että siviilivirkoihin nimitettäessä tullaan vaatimaan venäjän kielen taitoa ja että venäjän kielen taitoisille on annettava etuoikeus virkoihin täytettäessä. Säädettiin myös, että ministerivaltiohoitiööri tulee ennen uusien lakiehdotusten esittelyä hankkia Venäjän ministerin lausunnot, milloin asia koskee keisarikunnan etuja ja ministerien toimialaa, että ministerivaltiohoitiööri ja senaatin on kaikki asetukset, esitykset lausunnot jne. toimitettava kenraalikuvernöörille, venäjän kielellä sekä että virastoon kanslaan oli määrättävä joko Suomen lakeihin perin pohjin perehtyneitä venäläisiä tai venäjän kieltä perin pohjin osaviva suomalaisia virkamiehiä.

Tuli kuluneeksi 25 vuotta siitä, kun viimeksi tuhoisa halla vieraili näillä main, mutta 01.09.1892 halla turteli koko sadon. Puolitoista vuotta oli kulunut, kun Ullaa ja Vilhelm seurasi perheen vanhin Eeva-Stina 17.02.1893 15-vuotiaana. Kylmä talvi pystyi vaan murheen merkit jäädyttämään. Kuitenkin toivo eli, tuleehan kevät ja kesä ja sitten saamme suuhun pantavaa?

Tuli kevät, lienee ollut jotain maahan pantavaa, mutta 14.07.1893 keskellä kesää saapui halla ja kaiken vei. Sitten hallan kaveri – kolera – saapui kaiken lisäksi. 09.08.1893 annettiin asetus toimenpiteistä koleraa (joka parakaik riehui Venäjällä) vastaan. Syyskuun puolivälissä todettiin jo Raivolassa, naapurikykyllässä, muita tapauksia esiintyi vuoden kuluessa viisi.

Synkinä tuijottivat Justiinan ja Josef perheet tulevaan talveen ja tyhjiin ruokavaraan. Mistä he saivat voimansa eläkkeeseen perheineen? Joka puolella oli nälkä vierailulla.

Tammikuun puolivälissä v. 1894 Helsingin kauppahallissa tapahtui nälkäisten toimeenpanemien ryöstömelakoita. Eikä heille riittänyt solidaarisuutta sopuun, kärsiä yhdessä nälkää, yrittää saada syötäväksi lapsilleen ja jaksaa sitä kuinka kauan, ennen kuin kaikki säännökset romahtaisivat – minulla on nälkä – Me nykyajan kansalaiset emme ymmärrä, mitä on nälkä?

Josefin Mariakin odotteli synnytyksen aikaa kylmän tal-

ven vankina, ei ruokaa edes silloin. Aika koitti, 15.02.1894 syntyi Vilhelm heiveröinen. Synnytykseen Marialla kyllä oli kokemusta, mutta voimia ei ollut. Hän taisteli lapsensa ja itsensä puolesta, mutta voimaa ei riittänyt, vaan nuorehko Maria kutsuttiin pois 15.03.1894 35 vuoden ikäisenä. Kohtalon herra ei vielääkään ollut tyytyväinen, vaan kutsui mukaan pienokaisen Vilhelmin kolmen kuukauden ikäisenä 16.05.1894 äidin viereen.

Kevät kului ja kesä koitti. Edellisen vuoden hallan takia aiat olivat tyhjä edelleen. Koitti elon korjuus, elokuu. Justiinakin odotteli synnytyksen aikaa ja hetki koitti 03.08.1894 syntyi perheeseen Ville. Heiveröinen oli tämänkin tuokas ja niin heikko, että pikku Ville sulki silmänsä 19.09.1894 vain puolitoistakuukauden ikäisenä. Mistä nämä sisarusukset Justiina ja Josef lohdutuksen saivat, niin ilmeisesti toistensa murheesta.

Justiinan perhettä kohdeltiin ankarammin. Heille syntyi kuusi lasta ja vain kaksi jäi sukua jatkamaan, Juhana ja Mooses. Suku jatkuu Launialaisten kautta nykyäänkin. Josef perheeseen syntyi seitsemän lasta, ja viisi jäi sukua jatkamaan, mutta mukana vietiin myös Maria, on vertailu vaikea. Jälkiviisautena tuntuu, kuin Vilhelm oli liikaa, mutta niinhän ei koskaan ajatella.

Ilmeisesti on kuitenkin se, että parven pääkatsija, Johan, eli kärsi ja näki kaiken eläissään, sillä hän poistui täysin palvelueena 25.04.1896 täytettyään 79 v. 5 kk ja 6 p.

Josef muuttui kansan suussa – Joseppiksi. Toukokuussa v. 1894 Joseppin näköalat olivat ankeat. Luojia oli korjannut Marian, Annan ja Vilhelm. Joseppi oli 39 vuotias ja huollettavanaan Sakari 15 v., Helena alle 13 v., Joonas alle 10 v., Herman alle 8 v. ja Katri 6 vuotias. Astelema muistuttaa jotain kylää aika tutun omaista.

Joseppin pojan poika Viljo joutui samanlaiseen asetelman eteen, Luojia vei Elinan ja huollettaviksi jäi 4 poikaa, vanhin alle 15 v. ja nuorin alle 6 v. sekä Viljo 42 vuotias.

Joseppin tilanne oli paljon vaikeampi. Hänen perheensä apuun ilmaantui jälleen Maria Kuuterselän kylästä. Pso II vihittiin 07.10.1894 Maria Sakarin Öyry s. 18.06.1867, k. 18.12.1952 Mäntyharjussa. Heidän aviostaan ei syntynyt lapsia.

Samana vuonna 1894 Venäjällä vaihtui keisari. Valtaistuimelle nousi tsaari Nikolai II, joka vakuutuksistaan huolimatta aloitti laajan venäläistämisen. Tähtien asiaan palataan isäni Sakarin laajemmassa osassa.

Joseppin ja Marian aviovuodet ylittivät vuosisuven 1900, jolloin Sakari avioitui Matilda Reimannin kanssa. Vuonna 1905 täytti Joseppi 50 vuotta.

Tietoja ei ole, miten merkki-päivä vietettiin. Koko vuoden ajan oli lukuisia mielenosoituksia ja kokouksia ympäri maata venäläistämistä vastaan. Joonas avioitui 1908 ja Herman 1909. Katrin nimi löytyi ainakin v. 1907 maarekisteris-

Viljo Vesterinen — legenda jo eläessään

Hausjärven kotiseutuhistoriasta löytyy Viljo Vesteristä koskeva monin tavoin seikkaperäinen, koskettava kertomus, mikä tästä syystä on aiheellista julkaista myös Vesteristen Viestissä.

Pohjoismaiden harmonikka-kuningas Viljo Vesterinen syntyi 26.3.1907 Karjalan Kannaksella silloisen Kuusirkko-nimisen pitäjän Kuuterselän kylässä.

Soittajanuran alkutaival

Viljo Vesterinen eli Vili, kuten häntä kutsuttiin, aloitti harmonikan soiton 6—7 vuoden iässä esiintyen jo kansakouluilaisena kotipitäjänsä hää- ja iltailaisuuksissa. Aluksi hänellä oli soitintanaan 2-rivinen harmonikka. Saatuaan sitten tukijakseen Viipurin Soitintehtaan työnjohtaja Nestori Kukkolan sai soittaja vastaanottaa häneltä lahjana ensimmäisen 5-rivisen hanurinsa. Kun Kukko-la perusti oman harmonikkatehtaan, Vesterinen soitettiin vain siellä tehtyjä hanureita, joiden soitinto sopi hyvin hänen slaavilaiseen soitotapaansa.

Aluksi Vili soittelee muiden tapaan tanssi- ja markkinapaikoilla. Kun hän itsekin totosi musiikallisuutensa ja lahjakkuutensa kirjoittautui hän Viipurin Musiikkiopistoon, mikä ajoittuu syksyyn v. 1923. Soitintekseen hän sai siellä sellon, joka ei häntä kuitenkaan kiinnostanut, sillä hän totosi hanurin olevan hänen soitimensa.

Musiikkiopistossa harrastetun "moduolointi" ei vastannut hänen odotuksiaan ja pyrki- myksiään. Muutaman kuukauden jälkeen hän jätti Musiikkiopiston, mitä lähtöään hän joskus katui.

Joka tapauksessa Vili jo 17-vuotiaana Viipurin Monreposin kesäjuhliin esiintyjä soittajana, josta puhuttiin ja joka kiinnosti myös maratoonaria ja Dallapé-orkesterin perustajaa Martti Jäppilää.

Vesterisen aloittama opiske-

lu Viipurin Musiikkiopistossa jäi niin lyhyeksi, ettei hän ehtinyt sellon soittamiseen perehtyä eikä liioin perehtynyt musiikkioppiin. Tätä puutteellisuutta korvatakseen hän harjoitelli jatkuvasti ja käytti hyväkseen absoluuttisen tarkkaa musiikkikorvaansa kuunnellensa muiden esityksiä.

Harjoitusta

Vesterinen lienee asettanut tavoitteekseen harmonikan nosittamisen lava- ja nurkkatanssien soittimesta arvostetun asemaan. Tässä pyrkimyksessä oli hänen mielestään kiinnitettävä soiton lisäksi huomiota myös esiintyjään ja esittämissä tapaan. Musiikki, esittäjä ja esitystapa olivat hänen mielestään kiinteä kokonaisuus, mikä tuli huomioida esityksiin valmistauduttaessa.

Viljo Vesterinen soittajatoveri Eero Lauresalon kertoman mukaan Vili harjoitelli peilin edessä ja hänen esiintymisensä oli todella näyttävää.

Toivo Kärjen mukaan Vili hymyili aina sellaista amerikkalaisten filmitähtien hymyä, mikä ei ollut hänen valoisalle ja huumorintajuaiselle mieleen vaikeata.

Esiintyessään mestari oli asultaan huoliteltu: solmio tai rusetti, mansetit ja sormukset täydensivät tilanteen edellyttämää pukeutumista.

George de Godzinsky vaikutus Vesteriseen oli huomattava. Koska Vili ei tuntenut nootteja, Godzinsky valmensi häntä. Tehtyään kerrankin Vesterisen kanssa kolme tuntia työtä vaikean konserttikappaleen kimpussa hän arveli soittajan saaneen harjoiteltavaa kuukausiksi. Vesterinen tuli kuitenkin takaisin jo parin päivän päästä kaikki esitysvalmiina.

Hänellä oli oma ilmiömaine tekniikkansa, poikkeuksellinen musiikkimuisti ja absoluuttinen sävelkorva. Ylivoimainen musiikkisuus herätti hämmästyystä kolleigoissa niin koti-kuin ulkomaillekin. Itse suuri Pietro Frosonin oli kironnut italiaksi kuulutaan, että Vesterinen soittelee hänen rapso-dioitaan ja alkusoittojaan puhtaasti korvakuuloita.

Pohjoismaiden mestaruuksia

Kansainvälisissä kilpailuissa oli Suomella menestystä vuonna 1934. Gunnar Bärilund eli Gee Bee voitti nyrkkeilyn raskaan sarjan EM-tittelin, Sulo Nurme-la maailmammestaruuden pikahiihdossa eli 18 km:llä, Suomi 4 x 10 km viestihiihdossa ja Viljo Vesterinen Pohjoismaiden mestaruuden harmonikan soitossa.

1930-luvun alussa Viljo Vesterinen soitte Helsingissä Suomi-nimisessä orkesterissa josain ravintolassa. Sieltä Martti Jäppilä ja Eero Lauresalo hänet löysivät Dallapé-orkesterin solistiksi.

Orkesterin tehdessä joskus useitakin levytyksiä peräkkäin piti soolosoittajaksi nousseen Vesterisen seurata sisääntulo- jaan korvakuuloita, mutta hänen takiaan ei esityksiä tarvinnut uusia.

Martti Jäppilässä heräsi v. 1934 ajatus lähettää Vili Tuhkolmaan PM-kilpailuihin. Soittaja matkusti yksin myrskyväen Itämeren yli matkalaukussaan vain smokki ja sarkkahainen harmonikka.

Kilpailu käytiin Tuhkolman suuressa Auditorium-salissa. Tuhatpäinen yleisö seurasi henkeään pidätellen Viljo Vesterisen esitystä.

Ruotsalainen iltapäivälehti kuvasi tilannetta: "Kun pieni, vaalea Viljo Vesterinen astui lavalle ja todella nurmimaisella silulla kävi Listzin rapso-dioista sovitetun Hungariansa kimppuun, oli yleisön antauduttava, tahtoi tai ei. Mitään tällaista ei ole koskaan kuultu Auditoriumissa ja varmaan säveltäkin kääntyi haudassaan. Joka vielä väittäisi ettei harmonikkansoitto ole taidetaita, kuulneekoon Vesteristä!"

Tämän kilpailun jälkeen Viljo Vesterinen saavutti PM-arvon vielä vuosina 1936, 1938 ja 1939. Vuonna 1935 hän jäi hopeatilalle Ivan Thelmen jälkeen, mutta olisi yleisön huutoäänestyksellä nytkin julistettu voittajaksi. Hän soitti vaatimattoman Olivin kuukiessa Thelmen esittämää Venetsian karnevaleja vastaan.

Vuosi 1937 jäi kilpailun osalta Vesteriseltä väliin hänen loukkaantensa. Satovuonna kilpailua ei järjestetty lainkaan, mutta harmonikkamaa-ottelussa Ruotsi—Suomi Helsingin Messuhallissa v. 1943 harjoitti ja saavutettua kolme voittoa täydensivät Toivo Manninen ja Onni Laihanen.

Suomen harmonikkamestaruuskilpailuihin Vili ei osallistunut koskaan, mutta hän toimi niissä arvostelutoimarin kapellimestari-säveltäjä George de Godzinsky ja Sibelius-Akatemian vararehtori, säveltäjä Sulho Rannan kanssa vuosina 1940—48.

Sota-aika

Korpraali Viljo Vesterinen palveli jatkosodan alkuvaiheessa Ässä-rykmentissä eli JR 26:ssa. Hänet määrättiin sittemmin Päämajan Viihdytystueteeseen, Leijona-orkesteriin, jota johti George de Godzinsky. Kiertue esiintyi monissa paikoissa sekä rintamalla että kotirintamalla ja myös sotasaaraloissa.

Säkkijärven polkka

Monet maat ja kansat ovat pyrkineet omiaan Vilin tunnusvälmäksi eli Säkkijärven polkkaa. Ruotsalaisten mielestä se on kotoisin Skånesta. Sen kehto on keihähdellut myös Keski-Euroopassa Böömissä ja Tanskassa sekä Itä-Euroopassa Ukrainassa. Sitä on pidetty myös Vesterisen omana sävellyksenä.

Mestari itse on kertonut oppineensa sävelmän 1920-luvulla ehkä sen ajan parhaalta 5-rivisen soittajalta Alarik Kuusistolta. Kuinka moni soittaja lienee polkan levyttänytkin, niin Vesterisen sooloo pidetään edelleen ensimmäisenä. Hänen levynsä jälkeen polkan ja Vesterisen suositto oli niin tavaton, että hänet vastaanotettiin joka paikassa säkkijärveläisen sävelin.

Historiassa kerrottu kuuluisa Viipurin pamaus sattui v. 1495. Toinen suuri pamaus oli viritetty Viipuriin jatkosodan alkuvaiheessa, kun vastapuoli oli asentanut kaupungin strategisiin kohteisiin radiomiinoja, jotka oli ohjelmoitu räjähtämään vihollisen mahdollisesti perääntyessä saatuaan heittä tietyin kolmisoinnu antenneihin. Radiomiinujen jakso-luku saatiin kuitenkin selvile. Lappeenrannasta lennätettiin tehokas vahvistinauto paikalle ja samalla taajuudella pistettiin rintamatorpan kautta soimaan Säkkijärven polkka. Se soi yhteen menoon taukoamatta kolmatta vuorokautta, kunnes radiomiinat olivat kuluttaneet patterinsa loppuun. Tapauksen johdosta Vesterinen legenda sai kansan keskuudessa luvun lisää: "Olipa siinä sitkeä haitarinsoittaja!"

Arvostuksia

Arvokas ja hyväksytty tunnustus Vesterisen taiteelle oli, että hän sai ensimmäisenä suomalaisena hanuristina soittoa v. 1944 toukokuussa Martti Similä johtaman Helsingin Kaupunginorkesterin solistina ohjelmanaan Ludvig Grossmannin Czaras ja Schützsin Lentävä skotlantilainen. Esityksen jälkeen orkesteri kopisteli nimittelinään ja yleisön suosiomyrsky puhahsi. Harmonikkaksi nyt nostettu konserttilavalle ja Vesterisen tavoite oli täytynyt!

Tämä esiintyminen ensuun Vesterisen taiteilijakaaren huipentumaa. Hän oli silloin 37-vuotias.

Samana vuonna Vesterinen sai kutsun opettamaan Winsorin herttualle harmonikkansoittoa, mistä tuli lehdistölle etu-sivon juttu. Herttuan yritykset selviytyä Säkkijärven polkasta etuosmella ja peukalolla eivät tuottaneet tyydyttävää tulosta, mutta Vesterinen toi kuitenkin mainetta maalleen erikoisena musiikinhittelijänä.

Levytyksiä

Sodan loppuvaiheissa Vili oli levyttämässä Hampurissa tunnettuja konserttikappaleita, mm. Sarasaten Mastalaisalulua. Näille hänen parhaalle levytyksilleen kävi niin onnettomasti, että se postilähetyksensä, missä ne olivat, painuivat rahtilavan mukaan Itämeren pohjaan vihollisen torpedon osuessa laivan kylkeen. Tilaisuutta uusin-taan ei enää järjestynyt ja se oli Vesteriselle suuri pettymys. Tämän jälkeen hän vielä esiintyi menestyksekkäästi Keski-Euroopassa ja Pohjoismaissa.

Levytyksiä Vesterinen teki 176 kappaletta ja esiintyi kahdessa suomalaisessa elokuvassa: Niin se on, poijjait ja Meidän poikamme merellä.

Rutajärvellä

Viljo Vesterinen ystäväysty 1940-luvulla oittilaisen kauppias Mikko Katajaisen kanssa. Tästä oli seurauksena mm. jointin esiintymisiä Oitin-Torholan VPK:n talolla sekä tutustumisen paikkakuntaan ja joi-hinkin sen asukkaisiin.

Ahkeran esiintymisen lomassa Viljo Vesterinen perhei-

neen alkoi kaivata rentoutumisaikaa kesämökkkiä. Takäläisten tuttavuuksien, ennenkaikkea em. Mikko Katajaisen ja Rutajärven Eerolan tilan isännän, Pekka Eerolan avustamana järjestyikin järven rannasta mökkitoimitti. Maanviljelijä Antti Anttila myi v. 1945 tontin Vesteriselle, joka alkoi kohta rakennuttaa huvilaa ja rantasaunaa, jotka ovat edelleenkin käytössä mutta omistajia vaihtaneina.

Pekka Eerola oli rakennus-toissa suurena apuna hankkien paikalle mm. rakennusporukan entisistä sotakaveristaan sekä avustaan vaikeasti saatavien rakennustarvikkeiden hankinnassa.

Mökin tulua asumiskuntoon käytti Vili sitä melko ahkerasti kesäaikaan, mikä kertoo hänen siellä viihtyneen. Myös-kin helsinkiläisiä ystäviä v. 1940-luvulta lähtien toi si-loin tällöin mökilleen Rutajärvelle, minkä aalloissa ovat naapurien muistaman mukaan polskutelleet Lasse Pihlajamaa, Malmstenin veljekset, Henry Thill, Toivo Käski ja jotkut muutkin kuuluisuudet.

Vaikka työ, hanurisoitto mukaan luettuna, on mestrille ja osajalle helpon näköistä, vaatii se aina tekijältään keskitymistä ja asian seissä pitämistä väliajoillakin. Soittajalle ovat kädet kaikki kaiteissa, sillä niistähän soitto on riippuvainen ja niiden kunnosta on huolta pidettävä. Kun Viljo Vesterinen ilmestyi autollaan Eerolan pihaan, mistä mökille usein kuljettiin, oli varsin tavonomaista, että Pekka Eerola hyväntahtoisesti lähti kantaamaan mestarin hanurilaukkua veneeseen, jolla siten soudettiin vajaan kilometrin matka järven yli.

Eerolat kyläilivät Vesteristen luona ja Vesteriset vuorostaan Eerolassa. Joskus Vili lähti saattelemaan vieraitaan rantaan hanurinsa kanssa antaen sillä eräänlaisen lähtökonsertin veneen irtaantuessa rannasta. Kerran oli juuri tämä vaihe menossa. Silloin vieraat näkivät veneestä, miten hautajais-saatto sattui juuri tulemaan järven pässä olevalle patosillalle eli tokelle, kuten rutajärveläiset sanovat, mutta soittaja ei sinne paikaltaan nähnyt. Niin hautajaisaatto kuin vieraatkin saivat Vesterisen hanurista yhteiset sävellet.

Rouva Toini Vesterinen oli kerran lähtenyt piipahtamaan veneellä Eerolassa, missä kavijuntouli oli juuri menossa, kun kuului paljaiden jalkojen läpstyystä ja Vili Vesterinen ilmestyi vetä valuvana tupaan. Hän oli lähtenyt treenauksen merkeissä uimaan ja uinut saman tien naapurin rantaan.

1950-luvulla alkanut sairastelu kurssi Rutajärvellä käynnety, mutta ei alkuvaiheessaan niitä kuitenkaan lopettanut, vaan lievästi halvaantuneenakin Vesterinen vielä ilmestyi mökilleen.

Kohtalokas marssi

Vili Vesterisen soittajan ura sai dramaattisen käanteen hänen esiintyessään Lasse Pihlajamäen kanssa v. 1950 Yli-Torniolta. Hänen vasen puolensa

puutui kesken avausnumeron, Frosonin Sinfonisen marssin, mutta kappale päästiin silti loppuun. Kiertueen jatkossa Vili soitti hyvin vähän. Seuranneessa kuntoutuksessa hänet saatiin vielä melkein ennalleen. Halvas uusintui kuitenkin pian ensimmäisen jälkeen ja hämmänsä vakavasti esiintymiskykyä, jolloin kiertueet oli vähitellen jätettävä.

Viimeiset esiintymiset

Helsingin Messuhallissa järjestettiin Viljo Vesterisen 50-vuotispäivän kunniaksi juhla-konsertti keväällä v. 1957. Tilaisuudessa esiintyi lähes 100 suomalaista harmonikan soittajaa. Kävelykeppinä varassa ja ystävän avustamana Vesterinen onnistui kovan ponnistelun jälkeen huvittavasta esiintymis-lavalle vielä yhden ja samalla viimeisen kerran. Yhteisesityksenä kuultiin Vesterisen viimeisen sävellys Soittajan kaipuu. Esiintyessään mestari soitte seisaaltaan, mutta nyt hän istui ja harmonikka nostettiin hänen sylinsä. Itse asiassa hän ei enää jaksanut soittaa muiden mukana.

Juhlakonsertin jälkeen nautittiin lähimpjen ystävien parissa illallinen, jonka aikana Fazerin kustannuspäällikkö Einar Marvia piti päivänsankarille puheen, jolloinka Vilin oli vaikea hillitä itseään — kyyneleet valuivat pitkin poskipäitä. Edesmennyt taitelija Eero Roinen esitti hupaisia karjalaisaiheisia kaskuja, mutta kukaan ei soitannut tilaisuudessa.

Pidettyä juhlia seurasi joka-päiväinen arkielämä. Vesteriset asuivat tuolloin Snellmannin-kadun varrella, mistä käsin Vili teki päivittäiset kävelymatkinsa Kaisaniemenkadun varrella sijainneeseen Martti Jäppilän Musiikkiliikkeen (Musiikki Oy). Näiden kavereusten ystävyys oli peräsin kolmenkymmenen vuoden takaa ja he tulivat keskenään hyvin toimeen niin hyvänä kuin vaikeinakin päivinä.

Vielä jäähyväiskonsertissaan v. 1960 mestari sai kokea kansansuosiosia. Hanuriparaatti juhlisti tilaisuutta, mistä Viljo Vesterinen sai vastaanottaa yhtiöltään kultalevyn Säkkijärven polkasta, Suomen soittoim-masta sävelmästä.

Sairasvuoteellaan Vesterinen sai tiedon siitä, että hänet oli nimetty Suomen Harmonikkansoittajain Liiton ensimmäiseksi kunniajäseneksi. *

Viljo Vesterinen elämä ja legendaarin soittoajanura päättyi 54-vuotiaana Kivellä sairaalassa Helsingissä 18.5.1961. Hänet on haudattu Helsingin Honkanummen hautausmaalle.

Vuonna 1977 Helsingissä perustettu Viljo Vesterinen-kilta ry. vaalii hänen harmonikkaperintään järjestämällä mm. vuosittain arvostetut Viljo Vesterinen-kilpailut harmonikan soittajille.

Luvallinen lainaus eläkkeellä olevan kansakouluopettaja Lasse Toivolan paikallishistoria "Hausjärvi, kotiseutu" osa 2, aloittiskonaan "Torholan-Ham-nankylä-Rutajärvi. Moniste 1988.

Sivulta 2

tä, mutta lisätietoja ei ole. Ilmeisesti Joonas on jäänyt kotitaloa pitämään ja Jooseppi muutti Terijoen Kuokkalan Tulokkaan sahalle. Arvattavasti Helena muutti samaan aikaan Ollilaan, joka on Kuokkalan lähellä. Helena oli naimaton ja toimi ompelijana ilmeisesti kuolemaansa saakka Heinolassa.

Itse muistan käyneeni Jooseppia ja Mariaa katsomassa isän tai äidin kanssa. Eräs seika jäi mieleeni. Kävellessä isoi-sin kanssa huomasin, että hänellä oli erilainen kävelykeppi, kuin kenelläkään muilla. Kepissä ei ollut koukkuva lainkaan, vaan lapion kahvan ta-painen. Siitä sai auki käännetyn "istuimen" ja hän levätes-sään istahti sen päälle.

Edellä lainattua tutkielmaa on laadittu kahtena kappaleena, joista toisen rakennusinsinööri Viljo Pentti Vesterinen lahjoitti Vääkyn kokouksen yhteydessä sukuseuralle.

Filosofian kandidaatti Justiina Westerinen:

Johanneksesta ja Annasta Ariin ja Anneen – Vesterisen suvun nimet 1585–1969

Suomessa on nykyään käytössä erilaisia etunimiä noin 34 000. Suomenkielisessä almanakassa on niistä vain hieman yli 300. Etunimilaki, jonka mukaan henkilöllä voi olla korkeintaan kolme etunimeä, tuli voimaan vuonna 1945.

Tämä selvitys Vesterisen suvun etunimistä on tehty sukukirjan pohjalta seuraavasti: — vuosien 1585—1969 väliltä kirjasta on poimittu ensin kaikki ne syntyperäiset Vesteriset, jotka esiintyvät omalla kohtanaan ja joiden syntymäaika on ilmoitettu. Vainojen nimiä ei ole laskettu mukaan, koska Vesteriset eivät ole voineet vaikuttaa niiden antamiseen. — koska vuosina 1585—1799 kirjassa on mainittu lähes pelkästään miehiä syntymäajan mukaisessa järjestyksessä, on näiltä vuosilta isien tiedoista kerätty myös ennen 1800-lukua syntyneiden tyttärien nimet erikseen. — Vuoden 1969 jälkeen syntyneistä on kirjassa niin vähän tietoja, etteivät ne anna luotettavaa kuvaa kaikista 1970-luvulla syntyneistä Vesterisistä, joten heitä ei ole otettu mukaan. — yhteensä selvityksessä mukana olevia Vesterisiä on 4510 kappaletta, joista miehiä 2333 ja naisia 2177.

— näiden henkilöiden nimet on käyty läpi erikseen ensimmäisten ja jälkimmäisten etunimien osalta. Henkilöä ei tosin aina kutsuta ensimmäisellä etunimellä (minkä kirjoittaja omakohtaisesti tietää), mutta tässä selvityksessä tätä ei ole voinut ottaa huomioon.

Ensimmäiset etunimet

Samankin nimen kirjoitusasu vaihteli ennen 1900-lukua huomattavasti. Kirjurit olivat yleensä ruotsinkielisiä ja nimet pyrittiin kirjoittamaan ruotsalaisittain.

Alla olevassa taulukossa on siksi merkitty vuosina 1585—1899 Johannekseksi myös kirjoitusasut Johan, Juho ja Juhana. Samoin on yhdistetty Henrik ja Heikki, Mikko ja Mikkeli, Ville ja Vilhelm sekä Kalle, Karl, Kaarle ja Kaarlo. Naisten nimistä on yhdistetty Katariina ja Kaarina sekä Markketa ja Margareta.

Tähti nimen jäljessä 1900-luvulla tarkoittaa, ettei nimi koko maassa ole ollut kuuden suositumman joukossa eli se on Vesterisillä yleisempi kuin väestössä keskimäärin. Taulukosta näkyy myös annettujen etunimien määrät.

Ennen 1900-lukua naisten etunimien selvät suosikit olivat raamatulliset Anna ja Maria, miehillä Johannes.

Myöhemmin ensimmäisten etunimien suosio vaihtelee selvästi vuosikymmenittäin. Anna tosin pysyttelee sitkeästi kuuden suosituimman joukossa 1940-luvulle asti ja ilmestyi taas 1960-luvulla Annena mukaan.

Ensimmäiset etunimet lyhenevät yleisesti kaksitaivuisiksi. Naisten nimissä suositaan sotton jälkeen -ija/-rja -loppuisia (Maija-Eija-Raija-Tuija sekä Marja-Arja-Pirjo), miesten nimissä Kari aloittaa 50-luvulla samantapaisten nimien (Kari-Ari-Jari). Johannes ja Maria siirtyivät jälkimmäisiksi nimiksi. Kuuden yleisimmän Vesterisnimen joukossa 1900-luvulla miehiä vain Esko, Heikki ja Pentti esiintyvät useammin kuin kaksi kertaa.

Verrattuna lähteissä mainittuun Kiviniemen tekemään tutkimukseen kaikista suomalaisista etunimistä, Vesterisen suvun nimistä voidaan huomata mm. seuraavaa:

- Heikki-nimi näyttää Vesterisillä olevan yleisempi kuin maassa keskimäärin
  - 1910—30 on Vesteristen suvussa annettu tytöille paljon Helvi-nimiä ja 1930—50 on Maija ollut koko maata suositumpi
  - 40-luvulta lähtien kärkinimet niin Vesterisillä kuin koko maassa ovat käytännöllisesti katsoen samoja.
- Harvinaisia, vain kerran esiintyneitä ensimmäisiä nimiä Vesterisillä ovat 1800-luvulla mm. naisten nimet Adolfiina, Eulalia, Rosiina ja Selina ja miesten nimet Noach, Pekko ja Simson. Vastaavasti 1900-luvulla ovat poikkeuksellisia naisten nimet Beda, Hilpi, Siina ja Verna sekä miesten nimet Ade, Ensi, Oivi ja Unho. Sen sijaan esim. kirjoittajan nykyisin varsin harvinaisen etunimi Justiina on ollut 1800-luvulla hieman suositumpi 15 edustajallaan.

Toiset nimet

1900-luvulle asti oli tavallista antaa lapselle vain yksi etunimi. Vuosina 1585—1900 eläneistä sukukirjaan merkityistä syntyperäisistä Vesterisistä vain 14 prosentilla oli kaksi (tai kolme) nimeä. Yksinimisyys onkin ollut Vesteristen "valta-alueella" Itä-Suomessa (Karlissa ja Savossa) pitkään yleisempää kuin muualla maassa. Nykyisin noin viidellä prosentilla suomalaisista on vain yksi etunimi.

Toinen etunimi alkaa yleistyä varsinkin Vesterisillä noin vuoden 1890 paikkeilla. Tällöinkin valikoima on suppea ja yksi nimi on selvä suosikki: 160:sta 1800-luvulla annettusta naisten toisesta etunimestä joka neljäs on Maria. Marian suosio kahden yleisemmän toisen nimen joukossa jatkuu keskeytyksettä 1930-luvulle asti.

Jälkimmäiset etunimet valitaan varsinkin miehillä selvästi perinteisemmin kuin ensimmäiset. Poika saa varsin usein saman jälkimmäisen nimen kuin isällään on. Johannes on kärjessä koko 1800-luvun ja lukuunottamatta 1920-lukua — myös 1900-luvun alkupuolen, mutta vaihtuu 1940-luvulta lähtien saman nimen modernimmaksi versioiksi, Juhaniiksi.

Seuraavasta taulukosta näkyy Vesteristen suvun kuusi suosituinta jälkimmäistä etunimeä (ja niiden kappalemäärät) vuosina 1920—1969. Kuten taulukosta nähdään, eivät suosikinimet juurikaan vaihtelee vuosikymmenittäin. Anteron, Olavin, Marjatan ja Kaarinan suosio on ollut vakaata. Olisi mielenkiintoista tietää, onko suuntaus jatkunut samana myös 1970—90 syntyneiden joukossa.

	1920-1929	1930-1939	1940-1949	1950-1959	1960-1969
miehet					
1. Olavi	26	Johannes	19	Juhani	35
2. Ilmari	12	Kalevi	17	Antero	30
3. Johannes	11	Antero	13	Kalevi	27
4. Armas	8	Olavi	12	Olavi	21
5. Antero	7	Ilmari	10	Tapio*	17
6. Kalevi	6	Juhani	10	Ilmari	13
naiset					
1. Marjatta	16	Annikki	14	Anneli	28
2. Maria	13	Marjatta	14	Kaarina	24
3. Liisa	10	Liisa*	13	Marjatta	20
4. Kyllikki	9	Kyllikki	12	Annikki	19
5. Mirjam*	6	Inkeri*	8	Liisa	17
6. Esteri*	5	Kaarina	8	Leena*	16

Tähti nimen perässä osoittaa jälleen sen, ettei nimi ole koko maassa kärkikuuksissa.

Joka toinen Vesterismies löytää oman toisen nimensä näiden kuuden joukosta syntymävuosikymmenensä kohdalta. Vesteritäreille toisia nimiä on annettu hiukan monipuolisemmin, mutta yli 40 prosenttia nimistä on taulukossa olevia.

Varsinkin miesten nimien osalta lista ei juuri poikkea koko maan tiedoista. Harvinaisimpia toisia etunimiä Vesterisillä ovat 1800-luvulla seuraavat: Ainamo, Eleonoora, Surlotta ja Tehilla (naiset) sekä Aali ja Albinus (miehet). Kerran 1900-luvulla esiintyviä ovat mm. Adina, Malvi, Mesike, Mieliäpäivä ja Sireene (naiset) sekä Ernfrid,

SUKUNEUVOSTO 1992—1993

Seuraavassa esitellään lyhyesti Viitasaarella valitun sukuneuvoston jäsenet:

Sukuneuvoston ja sukuseuran puheenjohtaja Jorma Kalevi Vesterinen, äänitarkkailija. Synt. 8.10.1943 Rautalampi. Osoite: Kieletie 74 C, 01350 Vantaa. Puh. 90-837967.

Varapuheenjohtaja Paavo Vihtori Vesterinen, kunnallisneuvos, agrolite. Synt. 2.3.1918 Laukaa. Osoite: Perttula, 41310 Leppävesi. Puh. 941-632803.

Sihteeri Outi-Leena Westerinen, FM. Synt. 22.11.1955 Kuhmo. Osoite: Olavinlinnantie 7 C 38, 00900 Helsinki. Puh. 90-333341.

Rahastonhoitaja Hans Gustav Molander, Kalle V:n (synt. 3.1.1870) Eliinan (synt. 27.6.1910) pka, varatuomari. Synt. 16.6.1934 Helsinki. Osoite: Wallinkatu 8 A 3, 00530 Helsinki. Puh. 90-767145.

Muut Jäsenet:

Hilkka Marjatta Silvola, Taavetti V:n (synt. 12.10.1875) Helmin (synt. 29.11.1904) tr, hammaslääkäri. Synt. 27.2.1938 Jokioinen. Osoite: Panteleimonintie 1 A 4, 79860 Suur-Aho.

Terttu Liisa Nuutinen, Kalle V:n (synt. 3.1.1870) Ainon (synt. 5.10.1899) tr, eläkk. oleva postitoim. hoitaja. Synt. 6.5.1924 Rautalampi. Osoite: Alatie 11, 77700 Rautalampi. Puh. 979-30135.

Aila Anneli Varjonen, Joonas V:n (synt. 24.11.1889) tr, tekn. apul. Synt. 21.8.1935. Osoite: Väinämöisenkatu 17 B 18, 33540 Tampere. Puh. 931-611691.

Arto Juhani Vesterinen, maanv. Synt. 30.1.1961 Rautalampi. Osoite: Hanhilahti, 77700 Rautalampi. Puh. 979-30111.

Erkki Matias Vesterinen, lääk. lis. Synt. 30.8.1939 Viitasaari. Osoite: Kissanalankuja 17, 17200 Väakys. Puh. 918-661161.

Seppo Tapio Vesterinen, synt. 27.2.1939 Rautalampi. Eläkkeellä oleva ylikonst., yrittäjä. Osoite: Vanhatie 7, 16600 Järvelä. Puh. 918-651302.

Jaakko Juhani Vesterinen, teknikko. Synt. 8.1.1942 Vilppula. Osoite: Susitie 28 F 41, 00800 Helsinki. Puh. 90-785674.

Lasse Antti Johan Vilhelm Vesterinen, varatuomari. Synt. 11.9.1935 Kannonkoski. Osoite: Kurjenpolvi 4, 44500 Viitasaari. Puh. 946-22302.

Evald, Ismer, Opas ja Tiitus (miehet).

Yhteenvetona voidaan todeta, että Vesterisen suvussa on suosituita tavallisia suomalaisia "perusnimiä" ainakin 1970-luvulle asti. Mitään erikoisuuksia ei ole haluttu lapsille antaa. Jos ja kun sukukirjan tiedot saadaan uudistettua ajan tasalle, voidaan selvittää, onko intereilaaja-sukupolvi antanut lapsilleen uusia etunimiä vai vieläkö vanhassa vara-parempi.

Sukuseuran myyntiartikkelit

Sukuseuralla on myynnissä erilaisia sukutunnuksia sekä julkaisuja. Seuraavassa niitä koskeva luettelo hintatietoineen:

Sukutunnuksut

N:o 1 Pöytävästi, suunn. tekstiilitaiteilija Jukka Vesterinen. Sopiva omaan kotiin tai merkipäivälahjaksi suvun edustajalle. Hinta 130 mk.

2. Sukuryijyn tekopiirrustukset, suunn. Jukka Vesterinen. Langat on tilattavissa Helmi Vuorelma Oy:ltä Lahdessa. Piirustuksen hinta 50 mk, sis. myös värikuvan valmiista ryyjystä.

3. Rintamerkki, hop. suunn. Jukka Vesterinen. Hinta 40 mk.

Sukukulkaisu

N:o 1 Heikki O Vesterinen: Nimihistoriallinen tutkielma Vesterinen-nimestä. Kirjan on kustannanut kauppaneuvos Arvo W Vesterinen 1968. Hinta 10 mk.

N:o 2 Eero O Vesterinen: Polvest polveen — taustatietoa kanta-isistä ja eräistä muista varhaisemmissa Vesterisistä. Hinta 20 mk.

N:o 3 Eero O Vesterinen ja Heikki O Vesterinen: Äyräpään Vesteriset 1943-1650 (moniste). Hinta 5 mk
N:o 4 Heikki O Vesterinen: Kahdeksantoista sukupolvea. Moniste loppunut.

N:o 5 Eero O Vesterinen: Sukukirja. Loppunut. — Sukukirjan lisäksi painoksen ottamisesta tietojämualla lehdessä.

N:o 6 Arvo Vesterinen — Heikki O Vesterinen — Eero Vesterinen — Heikki J Vesterinen: Sylvesteri Vesterisen. Neljä artikkelia Vesterisen suvun varhaisvaiheista. Hinta 20 mk.

Tilaukset: Hans Molander, Wallininkatu 8 A 3, 00530 Helsinki Puh. 90-767 145 joko puh. tai kirjeitse. Toimitustas: viiri postien kautta, piirrustukset ja julkaisu postitse laskua vastaan.

Vesteristen Viestin jakelu

Lehti lähetetään jokaiselle sukuseuran jäsenelle.

Seuran ulkopuoliselle lehteä lähetetään ilmaiseksi niin kauan kuin painosta riittää.

Tilaukset: Terttu Nuutinen, Alatie 11, 77700 Rautalampi. Puh. 979-30135.

Nurmijärven Painopalvelu Oy
Offsetpaino 1993

UUDISTETTU PAINOS SUKUKIRJASTA ILMESTYY!

PUUTUOKO SINUN TAI LÄHEISTESI NIMI SUKUKIRJASTA?

Sukuneuvosto toimittaa Vesteristen sukukirjasta kauan odotetun uuden painoksen, joka ilmestyy vuoden 1994 alussa.

Tätä työtä varten pyydämme toimittamaan kaikki havaitut korjaukset ja täydennykset **30.9.1993** mennessä osoitteella:

Justiina Westerinen
Olavinlinnantie 7 C 38
00900 Helsinki

Kokonaan puuttuvista henkilöistä tulisi ilmoittaa seuraavat tiedot:

- Syntymäaika (ja mahdollinen kuolinaika)
- Syntymäpaikka
- Nimi
- Isän nimi ja syntymäaika
- Puolison nimi, syntymäaika ja vihkimispäivä
- Lasten nimet ja syntymäajat.

Erityisesti isän nimi ja syntymäaika on tärkeä, jotta suvun tietojen seuraamisen edellisille vuosisadoille onnistuu.

Kerro myös millä sivulla virhe on tai mille sivulle muutosta halutaan.

Sukukirjan toimituskunta

1585-1799	1800-1899	1900-1909	1910-1919	1920-1929	1930-1939	1940-1949	1950-1959	1960-1969
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Miehet

1. Johanne*	41	Johanne*	89	Kalle*	17	Toivo	24	Pentti	10	Matti	11	Erkki	12	Markku	14	Ari	10
2. Matti	32	Herman	40	Wäino	14	Eino	8	Lauri*	8	Heikki*	10	Jorma	10	Kari	11	Jari	10
3. Henrik	24	Ville	39	Toivo	12	Viljo	8	Eino	7	Hartti	9	Matti	10	Seppo	11	Kari	8
4. Tuomas	22	Kalle	38	Eino	11	Erkki*	7	Veikko	7	Pentti	8	Pentti	10	Heikki*	10	Timo	8
5. Pauli	20	Mikko	31	Vilho*	9	Heikki*	7	Eero*	6	Seppo*	6	Reino*	10	Hannu	8	Jouni*	7
6. Mikko	19	Taavetti	30	Yrjö	8	Reino*	7	Hartti	6	Eino*	5	Paavo*	9	Timo	8	Jukka	7

Naiset

1. Anna	28	Anna	95	Aina	10	Helvi*	10	Anna	8	Maija*	10	Leena	12	Riitta	11	Anna	11
2. Maria	22	Maria	64	Aino	9	Aune	9	Helvi*	7	Anja	8	Pirkko	12	Tuula	8	Tuija	10
3. Katarina	15	Helena	63	Helmi	9	Tynte	8	Maire*	7	Anna*	7	Marja	11	Eija	7	Tiina	8
4. Helena	12	Iida	34	Milja	9	Aino	7	Eeva	6	Leena*	7	Eeva*	9	Marja	7	Arja*	7
5. Markketa	11	Kristiina	29	Iida*	8	Elsa*	7	Hartta*	6	Pirkko	7	Riitta*	9	Pirjo	7	Päivi	7
6. Kristiina	10	Ulla	27	Martta	8	Anna	6	Aili*	5	Liisa*	6	Maija*	8	Raija*	7	Jaana	6